

Helden

De grenzen zijn gesloten
maar wij gaan ze verleggen.
We kijken hoe ver je kunt gaan
en wat je vrij kunt zeggen.

We maken coole movies
en posten ze op internet.
Wij zijn de grote helden
van Instagram en Snapchat.

We filmden pas de leraar Frans,
nu thuis met een burn-out.
Het schijnt dat hij niet terugkomt,
nou ja, dat laat ons koud.

Er zit een nieuwe in de klas,
we gaan hem even testen.
We geven hem een vals account,
gewoon een beetje pesten.

Wij zijn niet-te-filmen stoer,
fijn met zijn allen tegen één.
Daarbij gaan we soms wel ver,
zijn we helden of... gemeen?

Cora de Vos

Foto's: © Motortion | Dreamstime.com

HOEVER GA JE?

Als je iets heel graag wilt, dan ga je ervoor.

Maar het kan gebeuren dat je te ver gaat. Heb je dat dan in de gaten? Sporters die iedere dag moeten trainen en altijd een streng dieet moeten volgen, bijvoorbeeld. Je moet het maar kunnen! Maar als je daarvoor alles op moet geven of je lijf uitput, ga je misschien wel over de grens. Soms is die grens heel duidelijk. Maar vaak ook niet.

Wanneer wordt een plagerijtje pesten? Mag de school bepalen welke kleding jij mag dragen? Wanneer gaat een complottheorie te ver? Is hebzucht verkeerd of menselijk?

En hoeveel kan de overheid van ons vragen in de strijd tegen corona?

VERHAAL

Mevrouw van nummer 17 •

Een oude mevrouw rekent helemaal op de hulpvaardigheid van Matthijs.

Een half jaar geleden vroeg de moeder van Matthijs: 'Mevrouw de Jager, die oude vrouw van nummer 17 met dat poedeltje, weet je wie ik bedoel? Wil jij daar straks even langs en kijken waarom haar koffiezetapparaat het niet doet?'

Geen probleem. Matthijs is handig en doet graag iets voor een ander. Diezelfde middag nog ging hij langs en had het koffiezetapparaat zo gemaakt. Als dank kreeg hij een reep chocola omdat hij geen koffie lust. Hij hoefde niks, maar ze stond erop dat hij de reep aannam.

Sindsdien heeft mevrouw De Jager steeds vaker klusjes voor hem. Een klemmend raam, een lekkende kraan, een gordijn dat niet dicht wil... En altijd houdt ze hem dan nog een tijdje aan de praat. 'Ze is eenzaam,' zegt Matthijs z'n moeder. Maar ja, langzamerhand vraagt ze bijna dagelijks of hij komt voor dit of dat. Matthijs wil er eigenlijk niet meer heen, maar ze rekent helemaal op hem. Het is zo moeilijk om haar teleur te stellen. Stel dat ze gaat huilen. Of erger. Ze zei laatst: 'Als ik jou niet had..., ik weet niet of ik er dan nog was.' Wat moet hij doen?

Hilda Algra

- ▶ **Wat zou jij Matthijs aanraden?**
- ▶ **Ben je zelf weleens in zo'n situatie geweest dat je geen nee meer durfde zeggen?**

Bij de poster

Bekijk samen de poster. Ken je dit spelletje? Vast wel. Je moet om beurten een blokje pakken tot de toren in elkaar valt. Tact en inzicht spelen een rol, maar je moet ook wat durven wagen. En je moet jouw blokjes geduldig en voorzichtig pakken.

- ▶ **Hoe goed ben je hierin? Of juist helemaal niet?**
- ▶ **Hoe komt het als altijd bij jouw beurt de toren in elkaar stort?**

Stel: er is geen enkel blokje meer dat je veilig kunt pakken. Ga je dan toch door of pas je?

JODENDOM

Dienst via het scherm • •

In deze tijd lijken alle gesprekken over corona te gaan. De een vindt de maatregelen onzin, voor de ander kan het niet streng genoeg. De joodse gemeenschap is hierin niet anders. Er wordt immers niet voor niets gezegd: 'twee joden, drie meningen.' Dat geldt zeker als de coronaregels ingaan tegen de gewoontes van ons gebedshuis. Moet je het zingen verbieden, terwijl dat de basis is van onze diensten? Hoeveel mensen moet je toelaten? Bij ons in de synagoge hebben ze gekozen voor de strenge weg. Er zijn maximaal 30 mensen aanwezig in de dienst en zingen is niet toegestaan. Gevolg was dus dat er kort geleden op de avond van Jom Kipoer tijdens de 'Kol Nidre'-dienst geen 900 mensen in de synagoge zaten, zoals we gewend zijn. Iedereen zat nu achter het beeldscherm. Heel anders dan anders, maar wel fijn dat het kan. Wat mij betreft kunnen de regels om ons allemaal te beschermen tegen het coronavirus niet ver genoeg gaan! Ik heb aan den lijve ervaren hoe erg dit virus kan huishouden in je lijf.

Anne-Maria van Hilst

- ▶ **Wat betekent: 'twee joden, drie meningen'?**
- ▶ **Wat vind je van de strenge weg die ze bij de synagoge hebben gekozen?**
- ▶ **Er is de laatste weken veel te doen geweest om het aantal mensen in gebedshuizen. Wat speelde er precies?**
- ▶ **Hoe ga jij om met mensen die anders over de maatregelen denken dan jij?**

Plagen of pesten? •

Trek een (denkbeeldige) streep in het lokaal. Lees dan de volgende situaties voor. Vinden de leerlingen dat het hier gaat om een plagerijtje, dan blijven ze achter de streep. Is hier volgens hen sprake van pesten, dan stappen ze over de streep.

- ▶ **David stoot Lionel aan en zegt lachend: 'Gast, die schoenen kunnen echt niet meer!'**
- ▶ **David roept keihard door de klas tegen Lionel: 'Gast! Heb je die schoenen bij het vuil gevonden?!'**
- ▶ **Fenna heeft een meme gemaakt over Noor. Hij gaat de hele school door.**
- ▶ **Als Mo de aula binnenstapt, steekt Jeroen zijn voet uit en laat hem struikelen.**
- ▶ **Lize heeft de telefoon van Danny de hele dag in haar tas verstoppt.**

SOAP • IN DE KLAS

Opa •

'Reza!' zegt mevrouw Bergman. 'Ben je er nog?'

Reza schrikt op. 'Jaja,' zegt hij snel. 'Heb je slecht geslapen?' vraagt mevrouw Bergman.

'Ja,' zegt Reza. 'Opa was vannacht helemaal in de war. Hij wou naar buiten.'

'Dat had mijn oma ook,' zegt Irene. 'Die was dement. Nu is ze dood.'

'Mijn opa is ook dement,' zegt Daan. 'Maar die zit in zo'n speciaal huis.'

'Opa woont gewoon bij ons,' zegt Reza. 'Dat is veel fijner.'

'Nou,' zegt Daan, 'als hij zo in de war is, is dat toch helemaal niet fijn?'

'Wel,' zegt Reza. 'Want hij is ook vergeten hoe hij Nederlands moet praten. Dus wat moet hij dan in zo'n huis? Dan begrijpt niemand hem.'

'Dat is ingewikkeld,' knikt mevrouw Bergman. 'Ik kan heel goed voor hem zorgen,' zegt Reza. 'Maar vannacht was het echt zielig. We kunnen hem ook niet opsluiten, zegt papa.'

'Ingewikkeld,' zegt mevrouw Bergman nog maar een keer.

Hilde van Halm

ACTUEEL

© Tatiana Shulga | Dreamstime.com

Alles voor likes? •

Je hebt het misschien zelf weleens gedaan. Alleen de allermooiste selfie uitkiezen, om die op sociale media te zetten. Of een video posten waarin je iets superraars doet. En dan een paar minuten later kijken hoeveel likes je al hebt. Heb je er veel, dan ben je waarschijnlijk blij, en heb je er weinig, dan baal je vast.

Dit komt omdat likes een soort online complimenten zijn. Ze geven je een geluksgevoel, dat je steeds weer wilt hebben. Sociale media kunnen daarom zelfs verslavend zijn. Vooral jongeren kunnen er onzeker van worden als ze niet veel likes krijgen. Op Instagram kunnen anderen sinds vorig jaar daarom niet meer zien hoeveel likes jouw post heeft. Instagram vond dat mensen er te veel mee bezig waren. Sommigen gaan wel heel ver voor likes. Een paar jaar geleden 'treinsurfde' vlogger Willem Vink samen met een vriend een eindje op het dak van een trein. Hoeveel likes het filmpje uiteindelijk heeft gekregen is niet meer te zien. De video is verwijderd door YouTube. De foto met de meeste likes op Instagram is die van een kippenei. De foto heeft bijna 55 miljoen likes.

Kizzy Chin A Foeng

Vragen voor in de klas

- ▶ **Waarom zijn likes voor veel mensen belangrijk?**
- ▶ **Vind jij likes belangrijk?**
- ▶ **De kinderen die in het filmpje geïnterviewd worden, bezoeken WONDR Experience. Deze Experience en het Moco Museum in Amsterdam, worden ze ook wel 'selfie-pretparken' genoemd. Zou jij naar zo'n plek gaan? Waarom wel of niet?**
- ▶ **Hoe ver mag iemand gaan voor de likes?**

Toelichting voor de docent

- ▶ Vraag eerste welke platforms leerlingen op sociale media gebruiken.
- ▶ Lees de tekst voor.
- ▶ Het filmpje (2'31) is een fragment uit het Jeugdjournaal, over het likes-beleid van Instagram.
- ▶ Bespreek de vragen met de klas.

https://youtu.be/nSoa9Z4_gjl

BIJBEL & WERELD

Randje •

Neem je regels letterlijk of kijk je naar de bedoeling?

Wetten en regels. Al zo lang ze bestaan, hebben we er ruzie over. Regels zijn nodig, anders wordt het een zootje. Dat zie je thuis en in de klas. Dat zie je ook in de maatschappij. Maar gaat het er nou om dat je zo letterlijk mogelijk aan die regels houdt? Of gaat het erom dat je snapt wat de bedoeling is van die regels? En dus niet iets doet wat tegen die bedoeling ingaat?

Jezus lag over deze vraag regelmatig in de clinch met andere mensen. Op sabbat – de joodse heilige dag – mocht je bijvoorbeeld geen werk doen. Daarom sprongen zijn tegenstanders erbovenop, toen Jezus op sabbat iemand beter maakte. Genezen is ook werk! Dus dat mag niet! Maar Jezus zei tegen ze: 'Waar gaat het nou om op de sabbat: dat je goed doet of dat je kwaad doet? Om leven behouden of leven vernietigen?'

Kijk, als je het letterlijk bekijkt, dan hadden zijn tegenstanders gelijk. Maar kijk je naar Gods bedoeling, en de bedoeling van die wet, dan had Jezus gelijk.

Zo kun je ook met de coronaregels omgaan. Je kunt het randje opzoeken, dingen doen die nog net niet verboden zijn, als je ze letterlijk neemt. Maar kijk je naar de bedoeling van die regels, dan snap je meteen dat wat je doet niet klopt.

Barbara de Beaufort | Bij: Marcus 3:1-5

Vragen •

- ▶ **Wat zou er gebeuren als er - bijvoorbeeld op school - geen regels waren?**

Vragen ••

- ▶ **Kun je een paar regels noemen waar jij aan moet voldoen? Wat is de bedoeling erachter, denk je?**

God,
zoveel lastige regels
in deze tijd van corona.
Zoveel situaties waarin
je balanceert op de grens
van wat wel en niet mag.

Help ons om te kijken
naar het doel van die regels.
Om dat in het oog te houden
bij wat we wel en niet doen.
Om niet steeds te proberen
tot hoever je kunt gaan
zonder boetes te krijgen.
Maar ervoor te zorgen dat dit virus
niet onbeperkt zijn gang kan gaan.

WERELD

Verstand op nul • •

Zonder voorbereiding de Nijmeegse Vierdaagse uitlopen is zwaar.

Een paar keer trainen met 'een rondje om het dorp' zet niet echt zoden aan de dijk. Een paar jaar geleden liep ik voor het eerst mee met de Nijmeegse Vierdaagse. Meteen op de eerste dag begreep ik al waarom het zo belangrijk is om goed te oefenen. Lange afstanden lopen moet je echt leren. Je moet leren je krachten te verdelen. Je eigen tempo bepalen. En – heel belangrijk – regelmatig water blijven drinken. Eigenlijk moet je juist in die voorbereiding heel ver gaan. Alles om later, tijdens de Vierdaagse, ver te kunnen lopen: 200 kilometer in vier dagen!

Wat viel me dat tegen! Het voelde alsof ik eindexamen deed zonder ooit een leerboek te hebben ingekeken. Wat het allemaal nóg moeilijker maakte: het was erg warm die week. Ik zette een verkeerde stap in de berm en bezerde mijn knie. En natuurlijk kreeg ik blaren.

Ik ben ervoor gegaan. Ik heb die verdere week mijn verstand 'op nul' gezet. Ondanks het afzien en de stekende pijn heb ik de Vierdaagse toch uitgelopen. Met een bos gladiolen in de hand en een medaille bij de finish. Voor mij waren die laatste meters onvergetelijk!

François Weststrate

- ▶ **Hoe belangrijk is een tastbare beloning, zoals een medaille, om vol te houden?**
- ▶ **Wat is de rol van beloning bij vrijwilligerswerk versus betaald werk?**
- ▶ **Stel: je krijgt een goed cijfer terwijl je bijna niets had voorbereid. Vind je dat cijfer dan verdiend? Leg je antwoord uit.**

JONGEREN

Doorgaan • •

Wanneer stop je met leren?

Ik ga altijd net zo ver door tot ik iets begrijp wat ik eerder niet begreep. Ik kan dan soms wel de hele dag zitten leren voor één ding. Mijn moeder zegt dan op een gegeven moment dat ik moet stoppen en dan stop ik ook wel. De volgende dag probeer ik het dan wel. opnieuw en meestal begrijp ik het dan wel.

Akkelina, 12 jaar

- ▶ **Altijd maar doorgaan, doe je dat ook? Met leren of met andere dingen?**
- ▶ **Moeten anderen weleens zeggen dat je moet stoppen?**

© Zach Vessels | Unsplash.com

Halve lockdown •

De coronamaatregelen vragen veel van mensen. Te veel?

Word jij er somber van? Thuisblijven, afstand houden. Je verjaardag niet kunnen vieren, want wat is nou een feestje met z'n drieën? Niet gezellig uit eten gaan. Geen competitie van je sport. Houdt het dan nooit op!? Gaan die regels niet veel te ver?

Niet als je naar de verspreiding van het virus kijkt. Dat moet gestopt worden, want anders dan... Nou, dat weet je. Te volle ziekenhuizen, enzovoorts. Maar je merkt ook dat mensen moe en geïrriteerd raken. De een gaat wat soepeler met de regels om, waar een ander dan weer heel boos over wordt.

Waarom moet het hele land op slot, als jonge mensen eigenlijk maar weinig last hebben van het virus? Iedereen die bang is voor corona, of die kwetsbaar is, die kan toch gewoon thuisblijven? Waarom moet iedereen daaronder lijden?

Het is een afweging tussen het algemeen belang en het eigen belang. Hoe zwaar weegt het een, hoe zwaar weegt het ander? Hou jij je aan de maatregelen alleen maar om je opa of oma te ontzien? Of doe je dat ook voor jezelf?

Hilde van Halm

Vragen voor in de klas

- ▶ In hoeverre hou jij je aan de maatregelen? Waarom doe je dat?
- ▶ Gaan de nieuwe maatregelen te ver? Of niet ver genoeg? Welke maatregelen vind jij goed?

Toelichting voor de docent

Het kan nog wel een half jaar duren voor er een goed werkend vaccin komt. Pas dan zijn de grootste problemen écht voorbij. Hoe houden we in de tussentijd ons leven leefbaar?

- ▶ Lees de tekst voor.
- ▶ Je kunt eventueel stilstaan bij (een aantal van) de vragen die in de tekst gesteld worden.
- ▶ Bespreek in ieder geval de vragen voor in de klas.

Grenzen •

We hebben allemaal ruimte nodig. We merken tijdens de lockdown in het afgelopen voorjaar dat het niet meeviel steeds op elkaars lip te zitten. Het ging toen vooral om fysieke ruimte. Maar we hebben ook emotionele ruimte nodig. Ruimte om jezelf te mogen zijn, te ontdekken wie je bent, wat je sterke en zwakkere kanten zijn. Tegelijkertijd is ruimte ook gekoppeld aan grenzen. Leven zonder grenzen is onmogelijk. Je leeft nu eenmaal niet alleen op de wereld.

Het is logisch dat ouders grenzen stellen aan wat je mag of niet. Maar jij mag ook duidelijk maken waar jij behoefte aan hebt. In het zoeken naar grenzen moet je in de gaten houden dat je elkaar geen schade toebrengt. In de Bijbel staan allerlei verhalen over grenzen. De Bijbel begint er zelfs mee. Toen God de aarde schiep, was alles leeg. Hij bracht grenzen aan tussen land en zee, tussen dag en nacht. God gaf aan de mens een enorme ruimte om te leven. Maar Hij wilde ook dat de mens leerde dat er een grens is aan vrijheid. Vrijheid betekent niet dat alles kan en alles mag. Je moet leren kiezen. God zei: *'Je mag eten van alle bomen in de tuin. Maar niet van de boom die je leert wat goed is en wat kwaad is.'* Als je dat wel doet, als je die grenzen negeert, dan gaat het mis. Dan beperk je de ruimte voor jezelf en voor elkaar. Dat is zonde!

Ruth van der Waall-Schaeffer

Citaat: Genesis 2:16,17 Bijbel in Gewone Taal

Vragen •

- ▶ Krijg jij thuis veel grenzen opgelegd? Ben je het met die grenzen eens?

Vragen ••

- ▶ Wanneer gaat iemand over jouw grens heen? Hoe geef je aan?
- ▶ God wilde met zijn opdracht de mens iets leren. Als je toch doet wat niet mag, wat leer je daar dan van?

God, we zijn geïrriteerd als iemand ons zegt dat iets niet mag. We willen de vrijheid om te leven zoals wij dat willen. We willen de ruimte hebben en zelf uitmaken wat we doen.

Help ons om in te zien dat dit nu eenmaal niet kan. Dat er heel veel kan en mag, maar dat anderen ook graag ruimte willen hebben. Help ons dus om niet over elkaars grenzen te gaan en rekening met elkaar te houden.

Thuisblijven ••

Voorlopig moeten we dicht bij huis blijven.

We moeten in Nederland blijven. Op de website van het RIVM kleurt de wereldkaart oranje en rood. Een handjevol landen is nog geel. Maar ook geel betekent: wees waakzaam, hier zijn risico's.

Vakantie vieren moet voorlopig dus in eigen land. Op de persconferentie van 13 oktober zei Mark Rutte dat dat mocht. Als je maar wel zo veel mogelijk binnenblijft. En geen uitstapjes maakt.

Krijg je dan nog een vakantiegevoel? Ik denk het wel. Voor mij zit het vakantiegevoel niet in het ver-weg-gaan, maar in het weg-gaan. Even ergens anders zijn. Een ander uitzicht hebben.

Gelukkig zijn er in Nederland genoeg prachtige locaties. Voor de zomer noemde Kenny B er al een paar in het lied Kenny op vakantie. Toen dachten we nog dat het alleen over de zomervakantie zou gaan. Nu ziet het er naar uit dat het voorlopig zo zal blijven. Het lijkt soms uitzichtloos. Maar als we één voet voor de andere blijven zetten, dan verandert het uitzicht vanzelf.

Naar Nederland mensen,

blijf in Nederland, mensen.

Mijn gevoel zegt mij dat wij dit jaar in Holland blijven.

Mijke van Leersum

- ▶ Ben jij deze zomer nog op vakantie geweest?
- ▶ Wat geeft jou een vakantiegevoel?
- ▶ Vind je het goed om in Nederland op vakantie te gaan?
- ▶ Wat doet het met je als mensen hoge verwachtingen van je hebben? Hoe voelt het als mensen die (helemaal) niet van je hebben?

JONGEREN

Drank en drugs ••

Ik ken een paar mensen die drugs en drank gebruiken. Zelf doe ik daar niet aan mee. Het is slecht voor je. Ik ben nog jong en heb nog een heel leven voor me. Dat ga ik toch niet verpesten met drank en drugs? Dus voor mij gaat dat iets te ver.

Aukje, 14 jaar

- ▶ Is jong zijn een goede reden om geen drugs en drank te gebruiken?

© Kiosea39 | Dreamstime.com

Drie jaar #metoo •

Iemand nafluiten. Iemand een klap op de billen geven. Of iemand ongevraagd seksueel getinte berichtjes sturen. Veel vrouwen hebben daar last van. Terwijl mannen soms niet eens door hebben dat ze te ver gaan.

'Als je ooit bent aangerand of last had van seksuele intimidatie, reageer dan op deze tweet met de woorden: me too.' Dat schreef de Amerikaanse actrice Alyssa Milano deze maand drie jaar geleden op Twitter. Het was het begin van een wereldwijde beweging. Veel vrouwen lieten weten dat ze ervaringen hadden met seksueel geweld. #metoo werd de bekendste hashtag ooit. De verhalen van de vrouwen leidden tot de val van grote namen. Zoals Harvey Weinstein, de baas van een filmaatschappij. Hij werd door tientallen modellen en actrices beschuldigd van aanranding. Begin dit jaar werd hij veroordeeld tot 23 jaar cel.

Het doel van de hashtag was vooral om ervoor te zorgen dat slachtoffers zich minder schamen voor hun ervaring. Hoe meer mannen en vrouwen weten dat dit gebeurt, hoe makkelijker het wordt om erover te praten. Bewustwording heet dat. En dat is de eerste stap in het bestrijden van seksueel geweld.

Vragen voor in de klas

- ▶ Ken je de hashtag #metoo?
- > Ben je door #metoo anders gaan kijken naar flirtgedrag of seksueel getinte opmerkingen?
- > Er bestaan tegenwoordig apps, waarin beide partijen vooraf toestemming kunnen geven voor seks. Wat vind je daarvan?
- > Hoe kun je laten merken dat je een ander te ver vindt gaan?

Toelichting voor de docent

- ▶ Lees de tekst. Laat de leerlingen eventueel kijken naar het filmpje van NOS Jeugdjournaal (2017; 2'43).
- ▶ Behandel de vragen.
- ▶ Geef aan waar leerlingen hulp en ondersteuning kunnen krijgen, mochten zij zelf met #metoo-ervaringen te maken hebben.

Link: <https://youtu.be/F6INDYFB414>

Een offer brengen •

Als je iets offert, geef je iets voor een hoger doel. Voor jonge topsporters is dat doel een medaille op het hoogste niveau. Voor die droom ga je, met alles wat je in je hebt. Dat vraagt volledige toewijding. Maar zelfs met passie voor je sport is dat soms moeilijk vol te houden.

Maartje van 18 is een toptalent met judo. Zij verliet haar ouderlijk huis in Kampen en woont nu in een appartement in Heerenveen. Daar zit ze op het Talentcollege Noord waar zij sport en school kan combineren. 'Ik begin 's morgens om kwart voor acht met krachttraining,' vertelt Maartje, 'en kom om half elf 's avonds thuis na de laatste training. Dat is echt wel slopend.' Afspreken met vriendinnen, feestjes, het is er niet bij. Nou, dat is echt wel een offer! Offeren kent haar oorsprong in godsdiensten. Met een offer aan God bedank je God, los je een schuld in of stel je God tevreden. Je offert een dier, vruchten van het land of wierook. In de Bijbel staat het verhaal van Abraham die van God de opdracht kreeg om het allerbelangrijkste wat hij had – zijn zoon – te offeren. Ze gaan samen naar de offerplaats, maar een engel van God roept net op tijd dat hij zijn zoon niet moet aanraken. Het verhaal vertelt dat God Abraham op de proef wilde stellen: had hij echt alles over voor God? Een heftig verhaal dat ook heel duidelijk de grens van offeren laat zien.

Jeanet Aartsen | Bij: Genesis 22:1-19

Vragen •

- ▶ Zou jij offers kunnen brengen zoals Maartje dat doet? Leg je antwoord uit.
- ▶ Waarom zou Maartje zo'n zwaar leven toch volhouden?

Vragen ••

- ▶ Ken je – naast topsport – een voorbeeld van een manier van leven dat offers vraagt?
- ▶ Wil God offers van mensen?

God, voor iets wat superbelangrijk is, hebben we een heleboel over. We rekken onze grenzen op en gaan soms tot het uiterste.

Maar help ons om de grens in de gaten te houden en niet altijd maar door te gaan. Om op tijd te stoppen en niet pas achteraf te beseffen dat we helaas te ver zijn gegaan.

Geef ons de moed om onze plannen bij te stellen als het echt te veel gaat kosten.

Kinderen offeren gaat te ver ••

De jonge Jan Wolkers vreesde dat zijn vader hem zou offeren.

Ik lees graag Jan Wolkers. Laatst las ik Terug naar Oegstgeest opnieuw. Ik verbaasde mij weer over zijn strenge gereformeerde vader. Dat was een godvrezende man en Jan vreesde zijn vader. In de Bijbel staat een verhaal over Abraham die op het punt staat zijn zoon Isaak te offeren. Dat verhaal maakte de kleine Jan Wolkers bang. Misschien zou zijn eigen vader hem offeren, in de achtertuin. Ik kwam als kind weleens in de kerk. Toen ik dat bijbelverhaal voor het eerst hoorde, dacht ik juist meteen: dat zou mijn vader nooit doen! Ik vind het veel te ver gaan dat een God een mens zou vragen zijn kind te offeren. Abraham en de vader van Wolkers waren volgens mij godsdienstwaan-zinnig. Je zult maar zo'n vader hebben!

Als ik de Bijbel zou herschrijven, zou ik erin zetten: Kinderen en dieren offeren of ritueel slachten mag niet! Zelfs niet als je denkt dat het van God moet.

Bas van der Sijde / Bron: Jan Wolkers, Terug naar Oegstgeest. (1965)

- ▶ Hoe ver mag je gaan met offeren en/of ritueel slachten?
- ▶ Kun je Abraham zomaar godsdienstwaan-zinnig noemen? Waarom wel of niet?
- ▶ Volgens het bijbelverhaal wordt Abraham net op tijd tegengehouden en offert hij een ram. Is dat beter?

JONGEREN

Doen, durf of de waarheid ••

Een spelletje kan ook te ver gaan.

We speelden met mijn vriendinnengroep een spelletje 'Doen, durf of de waarheid?'

'Doen,' zei ze. 'Oké, klim op het dak van dat huis.' 'Dat durf ik echt niet,' fluisterde mijn vriendin en ze keek angstig naar het huis. 'Je moet, je hebt zelf gekozen voor "doen",' zeiden ze.

Ik zag dat mijn vriendin echt bang was, maar toch wilde gaan vanwege de groepsdruk. Maar deze opdracht ging echt te ver. 'Nou, ik denk dat het geen goed idee is,' zei ik, 'ze kan haar nek wel breken als ze van het dak valt.' 'Blijf dan maar lekker hier, we bedenken wel iets anders.'

Durf jij wel nee te zeggen als je iets niet durft? *Jasmijn, 14 jaar*

- ▶ Ging de opdracht te ver?
- ▶ Was de oplossing goed?

© Chiara Daneluzzi | unsplash.com

Rijk genoeg? ••

Wat is belangrijker? Heel rijk worden door hard te werken of een eerlijke verdeling van het geld onder de bevolking?

De rijkste man ter wereld heet Jeff Bezos. Hij is de baas van de Amerikaanse internetwinkel Amazon.com. Jeff heeft ongeveer 200 miljard dollar. Dat is 175 miljard euro. Of helemaal uitgeschreven: 175.000.000.000 euro. Volgens een berekening verdient hij bijna 2500 dollar per seconde, dag en nacht.

Het verschil tussen arme en rijke mensen in de wereld wordt steeds groter. In Nederland valt het nog wel mee. Dat komt door de belastingen en toeslagen, waarmee het geld opnieuw verdeeld wordt. In landen als Amerika en China is de ongelijkheid veel groter. Wereldwijd is de verhouding helemaal scheefgegroeid. De rijkste één procent van de wereldbevolking bezit de helft van al het geld op aarde. Dat is gevaarlijk, zeggen sommige economen. Want zo krijgt een steeds kleinere groep mensen steeds meer macht. Dan wordt het voor die mensen makkelijker om die macht te misbruiken.

Vincent Kouters

Vragen voor in de klas

- ▶ Wat vind je belangrijker: rijk worden of een eerlijke verdeling van het geld onder alle mensen?
- ▶ Hoe ver zou je gaan voor veel geld? Zou je criminele activiteiten uitvoeren? Een vriend verraden?
- ▶ Wanneer heb je geld genoeg?

Toelichting voor de docent

Te veel geld en bezit bij een kleine groep rijken, werkt machtsmisbruik in de hand. Zien de leerlingen een radicale herverdeling als oplossing? Of willen ze toch vooral zelf rijk worden?

- ▶ Lees de tekst.
- ▶ Laat de leerlingen een lijstje maken met dingen die ze zouden doen met 200 miljard dollar.
- ▶ Ga naar <https://neal.fun/spend/> en speel het (Engelstalige, maar goed te begrijpen) spelletje 'Spend Bill Gates' Money'. Dit toont aan hoe ontzettend lastig het is om zoveel geld uit te geven.
- ▶ Behandel de vragen.

Hebzucht •

Hoe ver ga je om te krijgen wat je graag wilt hebben?

Ken je het gezegde: 'Kinderen die vragen, worden overgeslagen.'? Het is bedoeld om de hebzucht die in ieder mens zit, een beetje te beperken. Bij kinderen werkt dat heel duidelijk, die moeten dat nog leren. Maar bij volwassenen speelt dat soms net zo. De Bijbel vertelt over Naāman die beter was geworden van een ernstige huidziekte. De profeet Elisa had namens God laten weten dat Naāman daarvoor moest doen. Die wilde Elisa belonen, maar Elisa wilde niks hebben, omdat niet hijzelf, maar God Naāman had genezen. De knecht van de profeet, Gechazi, vond dat een beetje te ver gaan. Hij wilde die beloning zelf wel hebben, liep Naāman achterna en kreeg door te liegen geld en kleren. Maar de profeet had zijn knecht door. Gechazi werd op slag zelf ziek, een straf voor zijn hebzucht en leugen.

Hoe ver laat je je leiden door hebzucht? Sommige jonge vrouwen en mannen gaan 'sugardaten' om rijker en luxer te kunnen leven. Ze spreken tegen betaling af met oudere, vaak rijke mensen. Ze trekken soms een paar uur, soms een luxe reis lang met elkaar op. De oudere persoon geniet van het gezelschap, de jongere krijgt bijzondere ervaringen en mooie spullen of geld. Een 'sugardaddy' en een 'sugarbaby' bespreken vooraf wat hun relatie inhoudt, bijvoorbeeld of seks er ook bij hoort. Soms houden sugarbaby's ermee op omdat het ze toch te ver gaat om hun tijd, hun aandacht en soms hun lichaam te 'verkopen'. Wat vind jij hiervan?

Corinne Kat | Bij: 2 Koningen 5, m.n. 19b-27

Vragen •

- ▶ Waarom reageerden Elisa en Gechazi zoals ze deden?

Vragen ••

- ▶ Is hebzucht verkeerd of menselijk?
- ▶ Wat vind je van 'sugardaten'? Wanneer gaat het bij zo'n date te ver?

God,
dank u voor de mensen
die waarschuwen als er ergens
grenzen overschreden worden.

Dank u voor de mensen
die anderen erop aan durven
spreken als ze te ver gaan.

Dank u voor de mensen
die ons tegenhouden en ervoor
zorgen dat wij zelf niet te ver gaan.

Gekregen en dan? ••

Mag je tweedehands kinderkleding die je krijgt doorverkopen?

'Hoe ver ga je als je iets voor een ander doet?' vragen mijn Duitse kennissen. Ik begrijp hun vraag niet. Ze leggen uit: 'We verzamelden altijd afgedankte kinderkleding. Dat stuurden we op naar Ethiopië. Maar nu twijfelen we. Als we daarginds komen, zien we nooit dat hun kinderen onze kleding dragen. Die ouders verkopen het!'

Ze kijken mij boos aan. Alsof het mijn schuld is.

Ik zeg: 'Willen jullie dan zien, dat die kinderen daar jullie kleren dragen? Om eraast te lopen *with a big smile*? Zo van "Kijk eens, dat hebben WIJ gegeven."'

Ze knikken allebei. 'Je wilt toch zien wat er van je gift is terechtgekomen?' 'Gaat het daarom?' vraag ik. 'Is dat niet meer te zien als ze die kleding hebben verkocht?' Ze geven geen antwoord.

Ik ga staan en zeg: 'Bedankt voor de koffie. Die is óók niet meer te zien.' Niemand zegt meer iets terwijl ik het huis uit loop. Even later, in de auto, denk ik: ik kan die familie in Ethiopië geen ongelijk geven. Als je iets cadeau krijgt, mag je ermee doen wat je wilt.

Of ben ik te ver gegaan door dat eerlijk te zeggen?

Henok Evertsz

- ▶ Wat vind jij: mag je een cadeau dat je krijgt doorverkopen, weggeven of zelfs weggooien?
- ▶ Kun je als gever voorwaarden stellen voor wat een ontvanger met jouw gift doet?
- ▶ Ging Henok te ver in zijn reactie? Waarom wel of niet?

JONGEREN

Hoe ver ga jij voor je droom? •• Leader

Vraag maar aan Cristiano Ronaldo. Zijn droom was een beetje standaard, zoals van zo veel jongetjes: de beste voetballer worden. Hij heeft daar heel hard voor moeten werken. Tot zijn 12e woonde hij op het eiland Madeira. Toen ging hij naar Lissabon. Dat was een enorme stap. Ik denk dat veel mensen dat niet hadden gedaan. De omstandigheden in het hotel waar hij leefde waren dramatisch. Toch zette hij door. En kijk waar hij nu is!

George, 14 jaar

- ▶ Wat is jouw droom?
- ▶ Hoeveel zou jij daarvoor over hebben?

Strengere straffen? ••

Officier van justitie Disa Jironet pleit voor mededogen.

Menselijke of strenge straffen. In de rechtszaal speelt de officier van justitie een belangrijke rol. Hij of zij zorgt ervoor dat mensen die verdacht worden van een overtreding, voor de rechter verschijnen. De officier van justitie probeert te bewijzen dat de verdachte schuldig is.

Je snapt dat mensen die weleens voor de rechtbank moeten komen geen fan zijn van zo iemand. Want die heeft ervoor gezorgd dat ze daar moeten staan. En dat ze misschien wel in de gevangenis terechtkomen!

Nu is de ene officier de andere niet. Sommigen zijn inderdaad heel streng. Maar er zijn er ook die zoeken naar een meer menselijke aanpak. Een van die officieren is Disa Jironet. Zij heeft pas een boek geschreven. Het heet *Misdad en mededogen*. Daarin legt ze uit dat iedereen, de hele samenleving, er beter van wordt als het in de rechtszaal meer gaat over menselijkheid dan over strenge straffen. Mensen alleen maar jarenlang achter de tralies zetten, heeft geen zin, vindt zij. Een moordenaar is zo veel meer dan alleen maar een moordenaar. Waarom zou je niet ook kijken naar zijn of haar goede kanten?

Hilde van Halm

Vragen voor in de klas

- ▶ Moet je ook kijken naar de goede kanten van een moordenaar? Waarom wel of niet?
- > Zijn strenge straffen nodig volgens jou? Waarom?

Toelichting voor de docent

- ▶ Lees de tekst voor.
- ▶ Heb je meer tijd? In het interview op radio 1 (11') vertelt Jironet over haar boek en over haar ervaringen. (Zie de link.)
- ▶ Bespreek de vragen.

Een leugentje om bestwil •

Soms houd je informatie achter, omdat dat handiger uitkomt.

Soms houd je weleens informatie achter, omdat dat nu eenmaal handiger uitkomt. Of je vertelt iets net even anders dan het in werkelijkheid is gebeurd. Dat er tegenwoordig zo iets als Magister is, maakt dat wel lastiger. Als een van je ouders vroeger een onvolgende haalde, dan stopten ze dat slecht gemaakte proefwerk gewoon diep in hun tas. En een uurtje spijsbelen? Geen haan die ernaar kraaide. Maar nu? Alles weten ze van je. Sommige docenten noteren het zelfs als je je huiswerk niet hebt gemaakt. Wat een leven... In de Bijbel staat een verhaal over Abraham, de man die door God werd geroepen om op weg te gaan naar het beloofde land. Hij had een ontzettend mooie vrouw, Sara. Onderweg reisden ze door Egypte. Abraham was bang dat de Egyptenaren hem zouden vermoorden om Sara te kunnen afpakken. Daarom vertelden dat ze zijn zusje was, dan zouden ze Abraham met rust laten. En zo gebeurde het. Sara belandde in de harem van de farao en Abraham werd in ruil overladen met cadeaus. Maar toen God de farao met zware plagen teisterde, begreep die dat er iets niet pluis was. Gauw zorgde hij ervoor dat Sara weer terugging naar haar man.

Soms kan een leugentje om bestwil echt geen kwaad. Maar als het erop aankomt, kun je maar beter niet te ver gaan. Eerlijkheid gaat toch boven alles.

Mirjam Buitenwerf | Bij: Genesis 12:10-20

Vragen •

- ▶ Wat vind je ervan dat je ouders al jouw resultaten op school kunnen inzien via Magister? Gaat dat te ver?
- ▶ Houd jij weleens informatie achter als je bang bent dat iemand boos op je wordt?

Vragen ••

- ▶ In welke situaties kun je maar beter aan iemand vertellen wat er speelt?

God,
soms is het makkelijker
om iets vervalends te verzwijgen.
Soms lijkt het weleens beter om
maar de halve waarheid te vertellen.
En soms, is dat ook niet zo erg.

Maar help ons om
daarin niet te ver te gaan.

Geef dat we bij belangrijke dingen
elkaars vertrouwen niet beschamen.
Dat we fouten durven toegeven
en waarde hechten aan eerlijkheid.
Dat we durven praten over wat er mis is
en niet doen of er niks aan de hand is.

W.A.N. ••

Zonder dat je het doorhebt kun je mensen kwetsen.

Het kan zo leuk zijn. Je werkt samen in de les en er komt een geniale grap in je op. Het gaat over het uiterlijk van je klasgenoot. Je maakt de grap en iedereen barst in lachen uit. Een goede grap op het juiste moment, toch? Je klasgenoot lacht even mee, maar zijn ogen lachen niet. Die nacht slaapt hij slecht. Hij voelt zich ellendig en onzeker over jouw grap en zal nog vaak aan die opmerking van jou denken. Zonder dat je het wist, ben je te ver gegaan. Ach, misschien kon je ook niet weten dat je klasgenoot precies daarover al zo onzeker was.

Om dit soort situaties te voorkomen kun je eerst even stilstaan bij W.A.N. W.A.N is afgeleid van de 'drie filters' van de grote filosoof Socrates:

Vóór je iets zegt, denk je goed na:

Is het Waar wat ik zeg?

Is het Aardig wat ik zeg?

En is het Nodig wat ik zeg?

Als je op één van die vragen 'nee' moet antwoorden, kun je het beter niet zeggen. Natuurlijk kun je nog steeds een goeie grap maken, maar maak 'm dan lekker over jezelf.

Diana Jakobs

- ▶ Ben jij weleens gekwetst geweest door een grap(je)?
- ▶ Zou voor jou W.A.N. een goede manier zijn om anderen niet te kwetsen?

JONGEREN

Dan begint pesten eigenlijk ••

Ik had een paar jaar geleden een jongen in de klas die werd gepest. Ze zaten hem de hele tijd bijnamen te geven, die hij helemaal niet leuk vond. Ik wist toen niet zo goed of ik dit pesten of plagen vond, maar het gaf me een ongemakkelijk gevoel.

Ik ging wel met hem spelen. Hij was een beetje druk, maar hartstikke aardig als je hem leerde kennen. Ik vond wat die jongens tegen hem zeiden echt niet kunnen, want hij vond het niet leuk, en dan begint het pesten eigenlijk. Achteraf had ik het voor hem op moeten nemen, maar dat durfde ik niet. Ik ging zelf dus eigenlijk niet ver genoeg.

Hannah, 12 jaar

- ▶ Wat maakt het zo lastig is om het op te nemen voor iemand die wordt gepest?
- ▶ Klopt het dat het pesten wordt als iemand het niet leuk vindt?

Een droom achterna...

Abraham en Sara gaan op weg, een onzekere toekomst tegemoet.

'Gaat dat niet een beetje ver?' vroeg Sara. 'Zomaar alles en iedereen achterlaten en niet eens precies weten waar je naartoe gaat... Hier zit onze familie, hier kennen we iedereen. Het is hier vertrouwd en veilig. Wil je dat allemaal opgeven voor een vage droom?' Ze keek Abraham aan, maar ze kende haar man goed genoeg om te weten dat zijn plan al vaststond.

'Niks vage droom!' reageerde Abraham dan ook. 'Ik wéét gewoon dat mijn toekomst ergens anders ligt. Ik zie het als een opdracht van God om een nieuwe plek te vinden waar ik samen met jou opnieuw kan beginnen. Waar we het goed zullen hebben en kinderen zullen krijgen.'

Die laatste opmerking raakte een gevoelige snaar bij Sara, want kinderen krijgen was tot nu toe nog niet gelukt. 'We moeten het maar doen,' zei ze. 'Ik ga met je mee.' Abraham keek haar aan. Wat een geweldige vrouw was ze toch!

Hij zei: 'Het is natuurlijk een hele stap om het oude vertrouwde te verlaten. Maar ik ben ervan overtuigd dat God met ons meegaat. Hij zal ons de weg wijzen.' Vol vertrouwen gingen ze op weg.

Een oeroud verhaal uit een tijd dat internet en telefoon nog niet bestonden. Niet even bellen met je familie voor wat steun, niet chatten en niet skypen om je verhaal kwijt te kunnen. Wat een onderneming! Je toekomst in een ander land zoeken, gaat mensen van nu vaak al te ver. Maar er zijn er die het doen: die hun droom achterna gaan en een hotel in Thailand beginnen of naar Peru vertrekken om in een weeshuis te werken. Ze volgen de stem van hun hart, zeggen we dan. Een uitdrukking die Abraham niet ver genoeg zou gaan: die hoorde er de stem van God in...

Genesis 12:1-5

Gespreksvragen

- ▶ Heb je een droom die je na zou willen jagen?
- ▶ Is het verhaal van Abraham en Sara te vergelijken met mensen die nu hun heil zoeken in een ver land?
- ▶ Hoeveel vertrouwen heb je nodig om zo'n grote stap te zetten?

Gebedsintentie

Heer, u roept ons om dromen waar te maken. Geef dat we uw stem horen en dat we het aandurven uw roep te volgen. Geef ons het lef om los te laten wat vertrouwd en veilig voor ons is.

'Lekker ding'

Abraham doet in de nood alsof zijn vrouw Sara zijn zus is.

Ze wilden een nieuwe toekomst opbouwen, Abraham en Sara. Maar in hun nieuwe vaderland brak hongersnood uit. Er zat niets anders op dan af te zakken naar Egypte waar altijd wel wat te eten was.

Abraham maakte zich zorgen. Sara was een mooie vrouw, dat zag iedereen. En die Egyptische mannen hadden ook ogen in hun hoofd! Stel dat ze iets met Sara wilden... Hij was wel haar wettige man, maar zo moeilijk was het vast niet om een vreemdeling te laten verdwijnen. Dat kon gevaarlijk voor hem worden! Hoe ver ga je in zo'n geval? Wat kun je van iemand vragen? Abraham ging heel ver. Hij zei dat Sara maar moest zeggen dat ze zijn zus was. Grote kans dat ze dan zelf in de harem van een Egyptenaar terecht kwam, maar anders werd het zijn dood, misschien. Sara deed het. Om Abraham te beschermen. Misschien had ze ook het gevoel dat ze geen keus had – dat het niet anders kon als ze het allebei wilden overleven.

'Lekker ding,' dachten de Egyptenaren en brachten haar naar de farao. Die wilde haar graag in zijn harem opnemen. Het verhaal gaat dat God dit te ver vond gaan – dat er vanaf die tijd een vloek op de farao en zijn hof lag. En toen de farao erachter kwam dat die mooie Sara eigenlijk de vrouw van Abraham was, liet hij ze allebei het land uitzetten. Er zijn nu eenmaal grenzen. Bepaalde dingen dóé je niet. Wil je niet! Of toch wel...? Er zijn jongeren die soms verder gaan dan ze ooit voor mogelijk hadden gehouden. Om hun vriend die in de schulden zit te helpen. Of om hun ouders te beschermen. Uit liefde. Of omdat ze geen keus hebben – tenminste, dat denken ze.

Goedbedoeld, maar niet goed. Voor niemand.

Genesis 12:10-20

Gespreksvragen

- ▶ Hoe ver kun je gaan in je drang om te overleven?
- ▶ Is Abraham te ver gegaan?
- ▶ Hadden ze het anders kunnen aanpakken? Hoe?

Gebedsintentie

Heer, soms hebben we het gevoel dat we geen keus hebben en doen we het enige dat mogelijk lijkt. Help ons zoeken naar andere uitwegen, waarbij mensen heel blijven en steeds op ons respect kunnen rekenen.

Het lot een handje helpen?

Sara schakelt haar slavin in als draagmoeder.

'Ik wil geen kids,' zegt een tante van Timo. In haar toekomstplannen past geen kind. Bij zijn andere tante is het precies andersom. Die wil graag kinderen, maar het lukt niet. Timo hoorde haar tegen zijn moeder verzuchten: 'Ja, en hoe ver ga je dan? Er is zo veel mogelijk op medisch gebied...' Uitspraken van deze tijd. Vroeger was het ondenkbaar dat je geen kinderen zou willen omdat die niet in je leven pasten. Zonder kinderen geen toekomst. Niemand die voor je kon zorgen op je oude dag. Ook de vraag hoe ver je gaat als je ze wél wilt en het niet lukt, bestond niet.

Hoewel, misschien toch... Het was een idee. Sara speelde ermee: wie weet, was het een oplossing. Het kind waar Abraham en zij zo naar verlangden, kwam maar niet. Sara betwijfelde of het wel ooit zou komen. Haar man had de moed nog niet opgegeven. Laatst had hij nog verteld dat hij op een donkere nacht omhoog had gekeken. Zo veel sterren aan de hemel – te veel om te tellen! Zo veel nakomelingen zul je krijgen, had hij gedacht. 'En,' zo vertrouwde hij Sara toe, 'dat heeft God zelf me ingefluisterd.' Typisch Abraham. Altijd weer won zijn vertrouwen het van de twijfel. Maar hoe ver ga je in je vertrouwen? Hoelang blijf je afwachten? Sara vond dat het tijd werd om te handelen. Je kunt het lot of God ook een handje helpen...

'Ik heb een idee,' zei ze tegen Abraham. 'Mijn slavin kan kinderen voor mij krijgen. Als je nou eens met haar naar bed ging...' En zo gebeurde het. Hagar, haar slavin, werd zwanger. Een draagmoeder, zou je nu zeggen. Het bleek meer problemen te geven dan Sara had voorzien. Maar dat weet je niet van tevoren. Kon je bij zo'n besluit maar in de toekomst kijken...

Genesis 15:5-6 en 16:1-4a

Gespreksvragen

- ▶ Ook nu kan het problemen geven als iemand draagmoeder is voor een ander. Hoezo?
- ▶ Zou je later kinderen willen krijgen? Waarom wel of niet?

Gebedsintentie

Heer, U moet het in deze wereld vaak hebben van mensen die u een handje willen helpen. Geef ons daarbij het juiste zicht op wat kan en mag, en help ons de grenzen te zien en te bewaren.

Pesten

Het getreiter van Sara en Hagar loopt uit de hand.

Het was nog wel zo'n goed idee geweest, maar nu... Sara kon Hagar niet uitstaan. Hoe die zwangere trut rondliep met haar dikke buik! Hoe ze keek! 'Ze kijkt op me neer,' dacht Sara, 'en dat alleen omdat zij kinderen kan krijgen en ik niet!' Spijt had ze. Het had zo'n mooi plan geleken. Abraham en zij waren tot nu toe kinderloos gebleven, en daarom had ze voorgesteld dat haar slavin voor haar een kind zou krijgen. Maar ze had niet geweten hoe dat zou voelen – voor haar, en voor Hagar. 'Die slavin doet net of zij de belangrijkste is hier in huis,' dacht Sara, die zich buitengesloten voelde. Oneerlijk was het. Ze voelde een steek van jaloezie. 'Jouw schuld!' zei ze kwaad tegen Abraham en die zei geschrokken: 'Doe jij maar wat je denkt dat goed is. Het is jouw slavin.' En toen begon het gepest: het stiekeme getreiter, de flauwe scheldwoorden en de openlijke vernederingen. Sara liet Hagar voelen wie de macht had. Ze maakte haar het leven zuur, en ze liet het zo ver komen dat Hagar ervandoor ging. Maar de slavin kwam terug. Niet alleen Sara was te ver gegaan, zij zelf ook. In de woestijn was ze tot inzicht gekomen. 'Daar heb ik God gezien,' zei ze. 'Hij is een God die naar mij omziet.' Dat had haar moed gegeven om terug te keren. Later zou ze opnieuw vluchten, met haar zoon Ismaël, want de spanning tussen de twee vrouwen bleef. Ze zou bij die gelegenheid een nieuw bestaan opbouwen.

Overall waar mensen samenleven, liggen jaloezie en ergernis op de loer. Mensen laten elkaar voelen wie er de baas is. Er zijn plagerijen, er wordt gescholden en vernederd. Hoe voorkom je dat je te ver gaat? En hoe ver laat je het komen?

Genesis 25:24-34, 27:1-40

Gespreksvraag

- ▶ Het idee om Hagar een kind te laten krijgen voor haar, was nota bene van Sara zelf gekomen. Hoe kan het dan zo misgaan?
- ▶ Had Abraham niet wat krachtadiger moeten optreden?

Gebedsintentie

Heer, mensen kunnen elkaar het leven zo verschrikkelijk zuur maken. Help ons om met uw liefde en warmte naar de ander te kijken en daarnaar te handelen.

'Dat wil God...'

Abraham ontdekt dat hij zijn zoon niet hoeft te offeren.

Ze zeggen weleens: 'Je moet alles overhebben voor je geloof.' Maar wat betekent dat? Hoe ver ga je? Een belangrijke vraag in een wereld waar slachtoffers vallen in naam van het geloof. Waar ooit een kinderkrustocht was. En waar mensen zich uit overtuiging opofferen als zelfmoordterrorist. Hoe ver ga je? Voor die vraag stond ook Abraham. Hij en Sara hadden op oudere leeftijd eindelijk een zoon gekregen. Ze waren dolgelukkig. Maar in die wereld van toen was het niet ongewoon om je oudste kind te offeren. Als teken van dank. Om te laten zien dat je bereid was om het kostbaarste in je leven aan God of de goden te geven. Ga je daar dan in mee?

Het moet, dacht Abraham. Het moet van God. Daarom ging hij met zijn zoon Isaak op weg naar de offerplaats. Isaak sjouwde het hout. Abraham had vuur bij zich en een mes. De jongen wist nog niet dat zijn leven gevaar liep. Hij vroeg in zijn onschuld waar het lam was om te offeren. 'Daar zorgt God zelf voor,' zei Abraham. Vrome woorden, maar ook eng als je weet wat het plan is... Op de offerplaats wordt de arme jongen vastgebonden. Maar op het moment dat Abraham het mes pakt, beseft hij dat hij God geen dienst bewijst met de dood van zijn zoon. Hij ontdekt een ram, verstrikt in de struiken. Tekenen van God: dit is het offerdier.

Een verhaal uit de Bijbel, maar moslims kennen het uit de Koran. Volgens hun traditie gaat het om Ismaël. Hij is de zoon van Abraham en Hagar. Een verhaal dat laat zien dat God waarde hecht aan gehoorzaamheid en vertrouwen. Maar ook: dat hij niet vraagt om een mensenleven te offeren. Zo ver hoeft je niet te gaan om je geloof te bewijzen.

Genesis 22:1-14

Gespreksvraag

- ▶ Kan God van een mens verlangen dat je een kind aan hem offert?
- ▶ Waarom zijn ook dieroffers later vervangen door het offeren van geld en goederen?

Gebedsintentie

Heer, U vraagt om vertrouwen en gehoorzaamheid. Maak ons duidelijk wanneer we te ver gaan.